

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 2 april 1943 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disponerande av avkastningen av statens hästavelsfond, m. m.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 26 februari 1943 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 78, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att beträffande den under räkenskapsåret 1942/43 upplupna avkastningen av statens hästavelsfond besluta, att, sedan ett belopp av 4,900 kronor lagts till fondens kapital, ett belopp av 36,000 kronor må av Kungl. Maj:t disponeras till åtgärder för hästavelns främjande samt återstoden reserveras.

Med bifall i huvudsak till ett av Kungl. Maj:t i proposition nr 172 till 1916 års riksdag framställt förslag medgav riksdagen (skr. nr 248), att vissa till statsverket influtna inkomster genom andelar i försäljningsmedlen för hästar, vilka utförts ur riket, finge avsättas till en under statskontorets förvaltning ställd fond, benämnd statens hästavelsfond, vilken skulle av statskontoret göras räntebärande. Tillika beslöt riksdagen, att, sedan årligen minst en tiondel av fondens avkastning lagts till kapitalet, så stor del av återstoden utav fondens avkastning, som riksdagen för varje år anvisade, finge av Kungl. Maj:t användas till åtgärder för hästavelns främjande.

År 1917 beslöt riksdagen (skr. nr 336) att å lån, som intill ett belopp av 250,000 kronor utlämnades från ifrågavarande fond för inköp av avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras, ränta icke skulle beräknas under lånens amorteringstid; dock skulle vid bestämmandet av den del av fondens avkastning, som årligen skulle fonderas, jämväl ett belopp, motsvarande en tiondel av beräknad ränta å berörda lånemedel, läggas till fonden. Den 30 oktober 1917 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse (nr 719) angående villkoren för erhållande och tillgodonjutande av lån ur statens hästavelsfond för inköp av avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras. Vid 1940 års lagtima riksdag (prop. nr 54; r. skr. nr 88) beslöts, att högsta utlåningsbeloppet skulle höjas från 250,000 till 450,000 kronor ävensom att vid bestämmandet av den del av fondens avkastning, som årligen skulle fonderas, jämväl ett belopp motsvarande en tiondel av beräknad ränta å det för inköp av avelshingstar utlånade beloppet skulle läggas till fonden.

Beträffande den under räkenskapsåret 1941/42 upplupna avkastningen av statens hästavelsfond beslöt 1942 års riksdag (prop. nr 54; r. skr. nr 98), att, sedan ett belopp av 4,900 kronor lagts till fondens kapital, ett belopp av 35,000 kronor finge av Kungl. Maj:t disponeras till åtgärder för hästavelns befrämjande samt återstoden reserveras.

Föreskrift om tid för ingivande av ansökning om understöd från statens hästavelsfonds avkastning har meddelats i kungörelse den 25 oktober 1918 (nr 814).

Erinras torde, att det belopp av 35,000 kronor utav fondens avkastning under budgetåret 1941/42, som 1942 års riksdag ställde till Kungl. Maj:ts förfogande, tillika med ett belopp av 100,000 kronor från reservationsanslaget till hästavelns befrämjande (1942/43: IX. E. 3) eller sammanlagt 135,000 kronor enligt Kungl. Maj:ts beslut den 1 april och den 4 december 1942 disponerats på följande sätt:

Arvoden åt ordförandena i statens hästpremieringsnämnder		
såsom konsulenter i hästavelsfrågor	kronor	3,000
Jockeyklubben	»	25,000
Avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen	»	2,000
Svenska travsportens centralförbund	»	19,000
Svenska ridsportens centralförbund	»	9,000
Avelsföreningen för svenska ardennerhästen	»	6,000
Styrelsen för hingstuppfoädningsanstalten Vången	»	20,000
Föreningen nordsvenska hästen	»	7,000
Medelpads hästavelsförening u. p. a.	»	1,000
Ovansjö och Torsåkers hästavelsförening u. p. a.	»	1,000
Norra Hälsinglands hästavelsförening	»	1,000
Bollnäs sortens hästavelsförening u. p. a.	»	1,000
Kopparbergs läns hästavelsnämnd	»	5,000
Örebro läns bergslagers hästavelsförening	»	800
Föreningen Värmlandsstuteriet Norenberg u. p. a.	»	5,100
Göteborgs och Bohus läns hästavelsförening u. p. a.	»	1,000
Halländska hästavelsföreningen u. p. a.	»	1,500
Södra Älvsborgs läns hästavelsförening u. p. a.	»	600
Sveriges stuteriboksstyrelse	»	6,000
Föreningen Belgiske hästen i Malmöhus län	»	300
Föreningen till den varmblodiga hästavelns främjande på		
Gotland m. b. p. a.	»	2,000
Västerbottens läns hushållningssällskap	»	5,000
Skånska fältrittklubben	»	10,000
De svenska lantliga ryttaföreningarnas centralförbund	»	2,700

Summa kronor 135,000.

I skrivelse den 27 januari 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att beträffande den under räkenskapsåret 1942/43 upplupna avkastningen av statens hästavelsfond besluta, att, sedan

4,900 kronor lagts till fondens kapital, ett belopp av 36,000 kronor finge av Kungl. Maj:t disponeras till åtgärder för hästavelns främjande samt återstoden reserveras. Till stöd för denna hemställan har styrelsen anfört följande.

Statskontorets fondbyrå har meddelat, att statens hästavelsfonds tillgångar den 30 juni 1942 utgjorde 1,465,789 kronor, att samma dag 257,526 kronor av fondens kapital vore tagna i anspråk till räntefria lån för inköp av avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras, samt att fondens ränteavkastning under budgetåret 1942/43 kunde beräknas till i runt tal 41,000 kronor.

Under förutsättning att det utlånade kapitalet i likhet med fondens övriga tillgångar gjorts räntebärande och avkastat en ränta av 3.39 procent eller 8,730 kronor 13 öre, skulle enligt riksdagens beslut till fondens kapital läggas — förutom en tiondel av fondens beräknade avkastning eller 4,100 kronor — ett belopp av 873 kronor 1 öre, motsvarande en tiondel av nyssnämnda antagna ränteinkomst, vadan sålunda fondkapitalet skulle ökas med sammanlagt 4,973 kronor 1 öre. Lantbruksstyrelsen föreslår, att 4,900 kronor av nämnda avkastning nu överförs till fonden. Av den beräknade ränteinkomsten skulle vid bifall härtill återstå (41,000 — 4,900 =) 36,100 kronor.

Av sistnämnda belopp torde 36,000 kronor böra tagas i anspråk för de olika ändamål i samband med främjandet av landets hästavel, som under innevarande år kunna finnas vara förtjänta att tillgodoses, sedan till Kungl. Maj:t ställda ansökningar i sådant syfte enligt kungörelsen den 25 oktober 1918 (nr 814) inkommit till lantbruksstyrelsen senast den 1 maj 1943.

I detta sammanhang har vidare departementschefen anmält, att lantbruksstyrelsen i skrivelse den 27 januari 1943 gjort framställning angående bestämmande av högsta årliga belopp för utlåning från lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenneras. Gällande bestämmelser angående lån från ifrågavarande fond återfinnas i kungörelsen den 12 juni 1931 (nr 217), ändrad genom kungörelsen nr 631/1937. Genom särskilda beslut av riksdagen ha högsta utlåningsbelopp från lånefonden bestämts för de budgetår, under vilka fonden ägt bestånd. Senast har riksdagen (1941 års statsverksprop.; kap.-budg.: bil. 5, p. 5; r. skr. nr 159) medgivit Kungl. Maj:t att under budgetåret 1941/42 bevilja lån från lånefonden intill ett belopp av 250,000 kronor.

I nyss berörda skrivelse har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att lån från lånefonden från och med budgetåret 1942/43 finge av Kungl. Maj:t beviljas intill ett belopp av 300,000 kronor. Lantbruksstyrelsen har därvid erinrat att styrelsen med skrivelse den 20 november 1942 underställt Kungl. Maj:ts prövning till styrelsen inkomna ansökningar om lån för år 1943 från sagda fond. De ifrågavarande ansökningarna avsåge en sammanlagd lånesumma av 598,000 kronor, varav lantbruksstyrelsen under hänvisning till vad statskontoret upplyst rörande fondens disponibla tillgångar ansett sig kunna för utlåning tillstyrka 300,000 kronor.

I utlåtande den 19 februari 1943 har *statskontoret* förklarat sig vitsorda av lantbruksstyrelsen meddelade uppgifter angående de disponibla till-

gångarna å lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerrass. Enligt ämbetsverkets uppfattning syntes lån från fonden kunna beviljas eller anvisas av Kungl. Maj:t utan riksdagens hörande, i den mån de sammanlagda lånebeloppen icke överstege de av riksdagen för fondens verksamhet anslagna kapitalmedlen.

Departementschefen har anfört följande i ärendet:

»Lantbruksstyrelsens förslag till disposition av avkastningen av statens hästavelsfond giver mig icke anledning till erinran. Beträffande frågan om bestämmande av högsta årliga belopp för utlåning från lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerrass torde Kungl. Maj:t, därest riksdagen icke däremot framställer någon erinran, från och med innevarande budgetår — liksom fallet är i fråga om åtskilliga andra utlåningsfonder — böra äga bevilja lån från ifrågavarande fond, i den mån de sammanlagda lånebeloppen icke överstiga av riksdagen för fondens verksamhet anslagna kapitalmedel.»

Utskottet.

Förslaget till disposition av avkastningen av statens hästavelsfond biträdes av utskottet, som icke heller har någon erinran att framställa mot att högsta årliga beloppet för utlåning från lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerrass bestämmes på sätt departementschefen anfört. Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 2 april 1943.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Granath, Gabrielsson, friherre Beck-Friis, Näslund* och *Anderberg*; samt

från andra kammaren: herrar *Andersson i Löbbo, Gustafson i Vimmerby, Mäler, Carlström, Lundbom, Andersson i Surahammar, Gustafson i Dädesjö* och *Hansson i Vännäsby*.